

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 10/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2015 talousarvioksi

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen valtion talousarvioksi vuodelle 2015 (HE 131/2014 vp).

Eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 3 momentin nojalla sosiaali- ja terveysvaliokunta on päättänyt antaa toimialaansa koskevan lausunnon talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylijohtaja Jukka Pekkarinen, budjettineuvos Outi Luoma-aho ja budjettineuvos Jouko Narikka, valtiovarainministeriö
- osastopäällikkö Outi Antila, talousjohtaja Mikko Staff, johtaja Päivi Voutilainen, lääkintöneuvos Taina Mäntyranta, neuvotteleva virkamies Susanna Grimm-Vikman ja

neuvotteleva virkamies Mikko Nygård, sosiaali- ja terveysministeriö

- talousjohtaja Kai Ollikainen ja tutkimusjohtaja Olli Kangas, Kansaneläkelaitos
- talouspäällikkö Pekka Kivilevo, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- pääjohtaja Juhani Eskola ja talouspäällikkö Antti Niemi, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- johtaja Hannu Koponen, Säteilyturvakeskus STUK
- pääjohtaja Harri Vainio, Työterveyslaitos
- apulaisjohtaja Reijo Vuorento ja erityisasiantuntija Tero Tyni, Suomen Kuntaliitto
- johtaja Pirjo Marjamäki, SOCCA - Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus
- johtaja Tarja Kauppila, Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (ISO)
- pääekonomisti Jussi Ahokas, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Maailmantalouden kasvun hidas palautuminen heijastuu myös julkisen talouden tilanteeseen Suomessa. Kuluvana vuonna BKT:n ei ennestään kasvan ja talouskasvun arvioidaan olevan

1,2 % vuonna 2015. Työttömyysasteen ennustetaan pysyttelevän ensi vuonna vuoden 2014 tasolla noin 8,5 prosentissa. Talousarvioesityksen mukaan julkinen talous on pysynyt alijäämäisenä pitkään jatkuneen heikon suhdanteen vuoksi, mutta sopeutustoimet ovat osaltaan hillinneet alijäämän kasvua. Vuoden

2015 menoleikkaukset alentavat valtion menoja nettomääräisesti noin 2 miljardilla eurolla vuoden 2014 säästöihin verrattuna.

Sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan loppusumma on lähes 12,8 miljardia euroa, mikä on noin 24 % valtion budjetista ja noin 124 miljoonaa euroa kuluvan vuoden varsinaista talousarviota pienempi. Menojen pieneneminen johtuu pääasiassa hallitusohjelmassa ja rakennepoliittisessa ohjelmassa päätetyistä säästöistä. Säästöpäätösten yhteissumma pääluokassa on noin 360 miljoonaa euroa. Menosäästöjä kohdistetaan muun muassa ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan, lapsilisiin, sairausvakuutuskorvauksiin ja hammashoittoon. KEL- ja TyEL-sidonnaiset indeksikorotukset etuuksiin tehdään ensi vuonna pääsääntöisesti 0,4 prosentin suuruisina, mikä vastaa työmarkkinaratkaisussa sovittua sopimuskorotustasoa.

Kuntatalous

Kuntien laskennalliset valtionosuudet ovat ensi vuonna noin 8,8 miljardia euroa, vähennystä viime vuoteen on noin 0,6 miljardia euroa. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään vuoden 2015 tasolla kaikkiaan 126 miljoonan euron lisäys sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen. Valtionosuuden lisäyksestä 82 miljoonaa euroa kohdistuu vanhuspalvelulain toimeenpanoon. Sosiaalihuoltolain uudistukseen varataan 16 miljoonaa euroa. Oppilas- ja opiskelijahuoltoon kohdennetaan 13,1 miljoonaa euroa ja omaishoidon tukipalvelujen kehittämiseen 10 miljoonaa euroa.

Hallituksen rakennepoliittinen ohjelma sisältää useita toimenpiteitä, joilla on merkittäviä kustannusvaikutuksia myös kuntatalouden kannalta. Tällaisia ovat muun muassa kelpoisuusvaatimusten väljentäminen, laitoshoidon vähentäminen vanhustenhuollossa ja päivystysjärjestelmän uudistaminen samoin kuin potilastietojen paperiarkistoinnin lopettaminen. Monien rakenneuudistukseen liittyvien toimenpiteiden kustannusvaikutukset toteutuvat kuitenkin vasta myöhempinä vuosina. Useita rakennepoliittiseen ohjelmaan liittyviä hallituksen esityksiä on vielä antamatta eduskunnalle, ja osa esityksistä

liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain ja kuntalain valmisteluun. Rakennepoliittisen ohjelman toimeenpano on erittäin tärkeää kuntatalouden kestävyuden ja kestävyysvajeen supistamisen näkökulmasta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toimeenpanossa on tärkeää, että se johtaa kuntatalouden tuottavuuden paranemiseen. Pysyvä kustannusten nousuvauhdin hidastuminen edellyttää uudistuksen vahvaa kansallista ohjausta, tuottavuuden parantamista ja uusista kustannuksista aiheuttavista toiminnoista pidättäytymistä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tärkeänä, että uudistus etenee päättymässä olevan lausuntokierroksen jälkeen suunnitellusti siten, että lainsäädäntö tulee voimaan keväällä 2015.

Hallinnonalan tutkimus ja kehittäminen

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten toimintaan ehdotetaan noin 199 miljoonaa euroa. Toimintamenosäästöjen yhteissumma on noin 17 miljoonaa euroa, josta suurin osa kohdistuu sektoritutkimukseen. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on edellisessä talousarviolausunnossaan (StVL 17/2013 vp) sekä hallituksen kehyspäätöksistä antamissaan lausunnoissa kiinnittänyt huomiota hallinnonalan laitoksiin kohdistuviin säästöihin (StVL 2/2014 vp ja StVL 6/2013 vp). Valiokunta on katsonut, että mittavat säästöt muuttavat olennaisella tavalla hallinnonalan tutkimus- ja kehittämistoiminnan perusteita ja vaikuttavat myös laitosten lakisääteisiin tehtäviin.

Säteilyturvakeskuksessa leikkausten kokonaismäärä on noin 2,7—3,0 miljoonaa euroa vuosina 2014—2017. Leikkaukset kohdistuvat valtion budjettirahoitteiseen tutkimukseen ja tätä kautta erityisesti säteilyturvallisuuden valvonnan sekä säteilyonnettomuuksien valmiuden ylläpito- ja kehitystoimintaan. Saadun selvityksen mukaan säteilyturvallisuuden tutkimus- ja kehitystyö loppuu Suomessa kokonaan ja leikkaukset johtavat 20—30 henkilötyövuoden vähentämiseen. Tämän arvioidaan johtavan Suomen säteilyturvallisuusosaamisen sekä säteilymittauslaitteiston rapautumiseen, mikä vaikut-

taa suoraan ydin- ja säteilyturvallisuuteen Suomessa.

Työterveyslaitoksessa säästö ensi vuodelle on noin 10 prosenttia. Kokonaisuudessaan eri säästöpäätösten toteuttaminen merkitsee Työterveyslaitoksen valtionavun vähentymistä neljänneksellä vuosina 2014—2017. Valtionavun väheneminen on johtanut tähän mennessä 58 työsuhteen irtisanomiseen ja henkilöstön vähentämiseen muilla toimilla. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen koordinoitiin osoitettu määräraha vähenee esityksessä lähes kolmanneksen, minkä arvioidaan johtavan näiden erikoislääkäritutkintojen vähenemiseen 45 tutkinnosta alle 30 tutkintoon vuodessa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston voimavarojen väheneminen on talousarvioesityksessä selvästi pienempää kuin muiden laitosten, mutta viraston oman arvion mukaan sen voimavarat eivät riitä lakisääteisten tehtävien hoitamiseen, mikä johtaa muun muassa kantelujen käsittelyaikojen pidentymiseen. Valviran antaman selvityksen mukaan myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen säästöt vaarantavat viraston mahdollisuuksia saada valvontatehtävissä välttämätöntä tietoa.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen selvityksen mukaan muun muassa valtiontalouden kehyksissä vuosille 2015—2018 päätetyt tuottavuusleikkaukset, tutkimuslaitosuudistus ja sektoritutkimussäästöt merkitsevät talousarviohoiduksen vähentymistä yhteensä yli 18,6 miljoonalla eurolla (27 % vuoden 2013 tasosta). THL on käynnistänyt yhteistoimintaneuvottelut, joissa henkilöstön vähentämistarpeeksi esitetään 130 henkilötyövuotta. Leikkaukset kaventavat päätöksentekoa tukevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa kaikilla toiminta-alueilla. Merkittäviä kavennuksia joudutaan tekemään terveys- ja sosiaalipolitiikan tutkimukseen, väestötutkimukseen, kansantautien, tartuntatautien ja ympäristöterveyden tutkimukseen sekä rokotetutkimukseen. Leikkaukset heikentävät myös mahdollisuuksia hakea ulkoista rahoitusta ja sitoutua yhteisrahoitteisiin hankkeisiin.

Kansaneläkelaitoksen toimintamenojen valtion osuutta vähennetään 10 miljoonaa euroa. Valtio rahoittaa Kelan toimintakuluista noin 2/3, minkä vuoksi kokonaistoimintamenojen vähennystarve on ensi vuonna 11,1 miljoonaa euroa. Henkilöstökuluista vähennettynä leikkaus tarkoittaa noin 230 henkilötyövuoden vähennystarvetta ensi vuonna. Vaarana on, että vähennykset heikentävät asiakaspalvelua ja esimerkiksi pidentävät etuushakemusten käsittelyaikoja. Toimintakulujen vähennyksen lisäksi Kelan tutkimukseen kohdistuu 0,4 miljoonan euron säästövaatimus osana sektoritutkimussäästöjä.

Valtion rahoitusta terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen vähennetään noin 10 miljoonaa euroa ja korvausta lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin leikataan noin 13,4 miljoonaa euroa. Sosiaalialan osaamis- ja kehittämiskeskusten valtionavustusta leikattiin kuluvan vuoden talousarviossa 17 % ja ensi vuoden talousarvioesityksessä 33 %, jolloin määrärahasi jää 2 miljoonaa euroa. Sosiaalialan osaamiskeskusten rahoituksen huomattava supistaminen heikentää osaamiskeskusten mahdollisuuksia selviytyä lakisääteisistä tehtävistään eikä tue sosiaali- ja terveydenhuollon laajan integraation edistämisen tavoitetta. Sosiaalialan kehittämistyön voimavarojen vähäisyys voi käytännössä estää tasa-arvoisen yhteistyön terveydenhuollon kehittämistyön kanssa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää edelleen välttämättömänä, että hallinnonalan virastojen ja laitosten säästöjä tarkastellaan kokonaisuutena ja että arvioinnissa otetaan huomioon jo aiemmin toteutetut säästöt ja niiden vaikutukset virastojen ja laitosten tuloihin ja menoihin. Työelämän muutosten ja työurien pidentämisen tavoitteen kannalta työhyvinvoinnin edistämiseen ja työkyvyttömyyden vähentämiseen tähtäävän tutkimuksen supistaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Valiokunta katsoo, että sosiaalialan kehittäminen on olennaisen tärkeää sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon integraation kannalta. Valiokunta korostaa vahvan tutkimuspohjan merki-

tystä päätöksenteon perustana ja katsoo, että laitosten toimintaedellytykset on turvattava, jotta tulevien sosiaali- ja terveystaloudellisten ratkaisujen vaikuttavuutta voidaan asianmukaisesti seurata ja arvioida. Eduskunta on julkisen talouden suunnitelman käsittelyn yhteydessä hyväksynyt kannanoton, jossa edellytetään hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin terveyspalveluiden laatua kuvaavien julkisten rekistereiden laatimiseksi. Valiokunnan käsityksen mukaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuuden mittaami-

sen ja erilaisten laaturekisterien kehittämismahdollisuudet heikkenevät voimavarojen vähentämisen seurauksena.

Lausunto

Lausuntonaan sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
vpj. Anneli Kiljunen /sd
jäs. Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Laila Koskela /ps
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /kok
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Hanna Mäntylä /ps
Mikael Palola /kok

Terhi Peltokorpi /kesk
Sari Sarkomaa /kok
Hanna Tainio /sd
Anu Vehviläinen /kesk
Ulla-Maj Widenroos /r
Erkki Virtanen /vas
vjäs. Ari Jalonen /ps
Pia Kauma /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

*Perustelut**Lapsilisäleikkaus on peruutettava*

Ensimmäisten säästöpäätöstensä joukossa Kataisen hallitus jähdytti lapsilisien indeksit. Hallituksessa tehtiin arvovalinta. Osana valtiontalouden vakauttamista joudutaan tekemään vaikeita ja eri väestöryhmiin kielteisesti kohdistuvia ratkaisuja. Tehdään arvovalintoja.

Hallitus on esityksellään leikkaamassa lapsilisä. Kaikista lapsilisistä leikataan 8—15 euroa kuukaudessa. Leikkaus kohdistuu jokaiseen lapseen, joka kuukausi. Tämä tuntuu pienituloisten perheiden kukkarossa. Emme hyväksy tätä leikkausta.

Lapsilisäleikkaus ollaan kompensoimassa epäoikeudenmukaisella ja sattumanvaraisesti perheisiin kohdistuvalla määräaikaisella verovähennysmallilla. Ratkaisun erikoisuutta kuvaa se, että pelkät tietojärjestelmien muutostaloudet ovat 2,5 miljoonaa euroa. Sosiaalipoliittisesti periaatteellinen kysymys on se, että ensisijaisen etuuden leikkausta lähdetään kompensoimaan verovähennysten kautta.

Eduskunnan käymässä välikysymyskeskustelussa pääministerin viesti kaikkein pienituloisimmille lapsiperheille oli se, että lapsilisäleikkauksen kompensatio heidän osaltaan toteutuu toimeentulotuen kautta. On sosiaalipoliittisesti erittäin arveluttavaa, että ensisijaisen etuuden leikkausta tehtäessä kehoitetaan viime sijaisen edun — toimeentulotuen — käyttöön.

On olemassa vaihtoehto saada tuo 110 miljoonan euron leikkaussumma kasaan. Hallitus voisi luopua esimerkiksi kotihoidon tuen kiintiöinnistä. Vaihtoehtoisesti tupakkaveroa voidaan korottaa. Tällä vältettäisiin lapsilisäleikkaukset.

Kotihoidon tuen pakkokiintiöimisestä on luovuttava

Hallitus maksattaa epäonnistuneen talous- ja työllisyyspolitiikkansa laskun lapsiperheillä

tavoilla, jotka pohjautuvat arvovalintoihin. Hallitukselta on koko kautensa ajan puuttunut kokonaiskuva perhepolitiikasta. Sen kolmen vuoden aikana harjoittama perhepolitiikka on ollut sekavaa ja linjatonta. Näkemys ja tuntemus lapsiperheiden arjesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä, kuten palveluista ja tulonsiirroista, on hämärtynyt.

Kotihoidon tuen pakkokiintiöinnistä tulee luopua. Toteutuessaan ratkaisu vaikeuttaa perheiden arkea. Ehdotus on taloudellisilta ja työllisyysvaikutuksiltaan epärealistinen. Se ei tunnu luottavan perheiden omaan asiantuntemukseen elämänsä järjestämisessä. Lain valmistelu on vielä kesken, mutta käytössämme olevien tietojen perusteella jatkossa tukea ei enää saisi, jos lasta hoitaa kotona joku muu kuin vanhempi, esimerkiksi isovanhempi. Myös kauan odotettu varhaiskasvatuslaki odottaa hallituksen esityksen antamista.

Kotihoidon tuen pakkojakamisen seuraukset ovat hallitsemattomat. Kunnalliseen päivähoitoon on potentiaalisesti tulossa jopa noin 24 000 uutta hoidettavaa, joista noin 15 000 lasta on alle kolmevuotiaita. Lisäkustannus kunnille olisi tällöin 250—300 miljoonaa euroa. Kotihoidon tuen muuttaminen tarkoittaa painetta ammattitaitoisen työvoiman saatavuuteen ja sopivien tilojen riittävyyteen. Jos kaikki lapset, joita hallituksen kaavailu koskettaa, siirtyisivät päivähoitoon, jouduttaisiin päiväkoteihin palkkaamaan yhteensä yli 5 000 uutta ammattilaista. Pelkästään alle kolmivuotiaiden ryhmiin tarvittaisiin lähes 4 000 uutta hoitajaa. Vaikka kaikki lapset, joita hallituksen kaavaleima uudistus koskettaa, eivät siirtyisikään päivähoitoon, nousevat kuntien kustannukset joka tapauksessa erittäin korkeiksi. On selvää, että kotihoidon tukeen kajoaminen ei palvele millään tavalla hallituksen tavoitetta, jonka mukaan kuntien toimintamenoja pitäisi vähentää miljardilla eurolla vuoteen 2017 mennessä.

Hallituksen päätös on verhottu tasa-arvoa edistäväksi toimeksi ja rakennettu uskon varaan. Hallituksen kustannusarvio perustuu paljolti sen varaan, että jatkossa isät jäisivät nykyistä enemmän kotiin hoitamaan lasta. Oletuksena on, että 10 %:ssa tilanteista, joissa äidin enimmäiskuukaudet kotona tulevat täyteen, isä jäisi kotiin. On kuitenkin täysin epävarmaa, miten äidit toimivat kotihoidon tuen päättyessä, jos heillä ei ole työpaikkaa, johon palata. Laskelmien mukaan työttömyysturvan piiriin siirtyisi noin 5 400 äitiä, mikä lisäisi työttömyysturvamenoja 45 miljoonalla eurolla vuositasolla. Pakko ei motivoi isiä jäämään kotiin, jos kyseessä on perheen toimeentulon turvaaminen palkkatyössä. Aito valinta ansiotyön ja lastenhoidon välillä on mahdollista vain, jos vanhemmilla on samansuuruiset palkkatulot.

Takuueläkkeen tasoa nostettava

Eläkkeiden indeksien muutos vuonna 2015 on 0,4 %-yksikköä. Korottamatta jäävän indeksin osuus ollaan kompensoimassa verotuksen kautta.

Valtiovarainministeriö esitti omassa budjettiesityksessään, että kaikkein pienituloisimpien eläkeläisten — takuueläkkeellä olevien — kohdalla kompensatio indeksimuutokselle olisi tehty takuueläkkeen 10 euron kuukausikorotuksen kautta. Stubbin hallitus ei tätä korotusta kuitenkaan esitä. On kyse arvovalinnasta.

Indeksien jäädyttäminen on kompensoitava myös kaikkein pienituloisimmille eläkkeensaajille. Esitämme 13 miljoonan euron lisäystä talousarvioon takuueläkkeen korottamiseksi.

Kuntien palvelutuotanto

Kataisen-Stubbin hallitukset leikkaavat vaalikaudella kuntien valtionosuuksia yhteensä 3,8 miljardia euroa vuoden 2011 tasoon verrattuna. Hallitus on heikentänyt koko vaalikauden ajan merkittäväällä tavalla kuntien mahdollisuuksia ihmisille tärkeiden terveys- ja muiden peruspalveluiden tuottamiseen. Valtio on vetäytymässä vastuustaan. Samanaikaisesti kun valtionosuus kuntapalveluista laskee ennätyksellisen alhaiseksi, on hallituksen lupaama kuntien tehtävien

ja velvoitteiden karsintatyö jäämässä kesken-eräiseksi. On kannatettavaa, että perustuslakivaliokunta tutkii tulevan tilanteen perustuslainmukaisuuden. Niin suuret kaupungit kuin pienet kunnatkin pakotetaan tekemään ikävät palvelutason heikennykset ja palvelujen leikkauspäätökset sekä tasaveroluonteinen kunnallisveron nostaminen eli se työ, johon hallitus on kykenemätön.

Kunnat ovat saamassa koko vaalikaudella yhteensä 145 miljoonaa euroa uusien sosiaali- ja terveyspalvelujen lakisääteisten palvelujen kehittämiseen. Tällä summalla on tarkoitus hoitaa vastoin lupauksia tapahtuva kuntien tehtävien ja velvoitteiden lisääminen mm. vanhuspalvelulaki, lastensuojelun laatukriteerien voimaan saattaminen sekä yksi koko vaalikauden mittavimmista uudistuksista, sosiaalihuoltolain uudistaminen. Samojen eurojen tulisi riittää luvattuihin parannuksiin vammaispalveluissa, palvelurakenteiden kehittämistyöhön ja perusterveydenhuollon vahvistamiseen sekä oppilashuollon parantamiseen ja lapsiperheiden kotipalveluihin. Rahamäärä on täysin riittämätön todelliseen tarpeeseen ja varsinkin annettuihin lupauksiin nähden. Ristiriita käytettävissä olevien resurssien ja voimassa olevan velvoittavan lainsäädännön välillä on käymässä kestäväksi.

Vanhuspalvelulain täytäntöönpano, koko sosiaalihuoltolain uudistaminen, perhehoitolaki, lastensuojelun ja perheiden palvelujen edellyttämät panostukset eivät toteudu tavoitelluilla tavoilla. Monista Kataisen hallituksen lupaamista uudistuksista on luovuttu räikeimpänä esimerkkinä omaishoidon tuen kriteerien yhtenäistäminen. Hallitus sysää omaa vastuutaan ja antamiensa lupauksien toteuttamisen seuraavalle hallitukselle.

Omaishoidon tuki

Vanhuspalvelut ovat kokonaisuus, jonka yhtenä olennaisena osana on omaishoitajuuden ja omaishoidon tukijärjestelmän kehittäminen.

Selvitysten mukaan noin miljoona suomalais- ta auttaa säännöllisesti läheistään. Suomessa arvioidaan olevan noin 300 000 omaishoitotilan-

netta, joista 60 000 on sitovia ja vaativia. Vain pieni osa kaikista omaishoitotilanteista on lakisääteisen omaishoidon tuen piirissä. Laissa omaishoidon tuesta määritellään omaishoitajaksi henkilö, joka on tehnyt toimeksiantosopimuksen läheisensä omaishoidosta kunnan kanssa. Omaishoidon tukipäätöksen saa Suomessa noin 40 000 omaishoitajaa.

Omaishoito on monella tapaa mielekäs ja inhimillinen tapa hoitaa läheistä ja olennainen osa ikäihmisten hoivaa ja hoitoa. Omaishoidolla säästetään yhteiskunnan varoja noin kaksi miljardia euroa. Usein omaishoitaja on itsekin ikääntynyt. Onkin ensiarvoisen tärkeää huolehtia omaishoitajan jaksamisesta.

Edellytämme, että omaishoidon tuen maksatuksen siirto Kelan vastattavaksi tehdään viipymättä. Vain näin voidaan taata yhdenmukaiset kriteerit koko maahan. Vain näin voidaan varmistaa, että jokainen omaishoitaja saa hänelle kuuluvan tuen kotikunnasta riippumatta. Kansallisesti asettamamme tavoite laitoshoidon vähentämiseksi ei onnistu ilman riittäviä resursseja ja tarvittavia päätöksiä. Omaishoitoa kehittämällä ja lisäämällä on mahdollista vastata myös laitoshoidon vähentämisestä johtuvaan ja kasvavaan muun hoidon tarpeeseen.

Esitämme talousarvioon 30 miljoonan euron lisämäärärahaa omaishoidon tuen Kelaan siirtämisen toteuttamiseksi 1.7.2015 lähtien.

Lastensuojelun tilanteen parantaminen edellyttää tekoja

Lastensuojelun laatukriteerit on saatava voimaan välittömästi. Osaaminen lapsi- ja perhe-työssä on turvattava. Riittävästä osaajien koulutuksesta on huolehdittava. Työkäytäntöjä on kehitettävä. Selvityshenkilö Aulikki Kananojan työryhmän 54 toimenpide-ehdotusta on saatava toimeenpantaviksi kiireellisinä.

Lasten ja lapsiperheiden pahoinvointiin on kyettävä puuttumaan. Ennakoivaan työhön panostaminen on välttämätöntä. Lapsiperheiden kotipalvelut on palautettava. Tähän esitämme varattavaksi 20 miljoonan euron lisämäärärahan.

Sektoritutkimuksen määrärahojen leikkaus johtaa irtisanomisiin

Päätöksenteon tulee pohjautua riittävään asiantuntemukseen ja huolelliseen valmisteluun. Sektoritutkimuslaitosten tutkimustyö sekä tuki päätöksenteolle on merkittävällä tavalla vaarantumassa. Valiokunnan lausunnonkin mukaan eri laitoksille määritellyt viranomastehtävät ovat vaarantumassa pysyvällä tavalla. Vaikutukset ulkopuolisen rahoituksen saatavuuteen lisäävät irtisanottavien määrää.

Raha-automaattiyhdistyksen tuoton siirto vaarantaa arpajaislain toteutumisen ja kolmannen sektorin järjestöjen tulevaisuuden. Vuoden 2015 budjetissa RAY:n tuotoista on tarkoitus osoittaa 30 miljoonaa euroa budjetin yleiskatteelle momentille.

RAY:n pelitoiminnan tuoton käyttäminen muuhun kuin arpajaislaissa nimenomaisesti säädettyyn toimintaan on suuri riski rahapelitoiminnan yksinoikeusjärjestelmän kannalta. Keskusta pitää hallituksen linjausta avata RAY:n tuottojen käyttö budjetin katteeksi kestävämmänä eikä hyväksy sitä.

Rakenteelliset uudistukset:

1) Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen uudistamiseen vauhtia

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä ja rahoitusta koskevalla uudella lainsäädännöllä on kiire. Puolueiden puheenjohtajien 23.3.2014 tekemän sopimuksen pohjalta parlamentaarissa valmistelussa oleva järjestämislaki tulee saada päätöksentekoon sovitulla aikataululla. Vielä tämän eduskunnan tulee saada laki hyväksyttyä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusjärjestelmä odottaa ja vaatii uudistamista. Laajapohjaisesti parlamentaarisesti valmistelussa olevat tulevaisuuden rahoitusmallivaihtoehdot tulee saada tehtyä parlamentaarille valmistelulle annetussa määräajassa 28.2.2015 mennessä.

Keskusta kannattaa periaatetta, jonka mukaan ihmisille luodaan edellytykset nykyistä paremmin valita palvelujen tuottaja. Sen, että raha seuraa asiakasta, tulee olla mahdollista hoitoketjun eri vaiheissa. Jotta tämä olisi mahdollista, pitää tietojärjestelmien olla kunnossa. Meillä pitää olla nykyistä enemmän tietoa niin palvelujen si-

sällöistä, laadusta kuin kustannuksista. Kyse on kokonaisuudistuksesta, joka tulee kyetä riittävällä tavalla linkittämään hallinnossa tehtäviin ratkaisuihin. Rahoituksessa on siirryttävä monikanavaisesta rahoitusjärjestelmästä yksikanavaisen malliin, joka on nykytilannetta yksinkertaisempi ja läpinäkyvämpi. Julkinen raha tulee koota tuleville sotealueille. Tarvittaessa on edettävä kokeilujen kautta kohti valtakunnallista ratkaisua.

2) Parempi työkyky, pidemmät työurat

Työmarkkinajärjestöt ovat päässeet sopuun tulevien vuosikymmenien eläkeratkaisusta. Hallituksen tulee huolehtia siitä, että sopimuksen vaatimasta lainsäädännöstä huolehditaan viivytyksettä.

Työurien pidentämiseksi eräs kiireellisistä toimista on kuntoutuksen kokonaisuudistus. Keskusta näkee, että kuntoutusjärjestelmiä uudistamalla ennaltaehkäistään työkyvyttömyyttä. Osatyökykyisten voimavarat on otettava nykyistä paremmin käyttöön.

Työurien pidentämisen välttämättömyydestä on laaja yksituumaisuus. Nopeampi pääsy työelämään, työssä jaksaminen sekä eläkepoliittiset ratkaisut muodostavat kokonaisuuden, jonka osalta on edettävä.

Tarvitaan välttämättömiä lainsäädäntöuudistuksia osatyökykyisten sijoittumiseksi nykyistä paremmin työmarkkinoille. Vähintä on, että valmistelu käynnistettäisiin pikaisesti. Sosiaaliturvan ja palkan sekä verotuksen yhteensovittamistyö vaatii uuden otteen. Tavoitteena on oltava kannustava ja yksinkertainen sosiaaliturva. Etenemiseen on olemassa erilaisia vaihtoehtoja. Kannatamme kokeilujen kautta etenemistä esimerkiksi perustulon kehittämistyön eteenpäinviemiseksi.

Työelämän joustomahdollisuuksia tulee kehittää: lyhennetyt työviikot ja työpäivät voivat olla toimiva ratkaisu niille, jotka haluavat

panostaa lastensa tai omien iäkkäiden vanhempiensa hoitamiseen.

Keskustan tavoitteena on työntekoon kannustava ja yksinkertainen sosiaaliturva. Työnteon on kaikissa tapauksissa lisättävä käteen jäävien tulojen määrää. Tämä tarkoittaa paikoin tukien maksamista työhön hakeutumisesta huolimatta. Uudistustyö on välttämätöntä tilanteessa, jossa perusturvan tason riittävyys ja väliinputoamistilanteiden välttäminen edellyttävät toimenpiteitä.

3) Kuntien tehtävien karsinta

Kataisen ja Stubbin hallitukset ovat omia rakennepoliittisia ratkaisuja valmistellessaan luvanneet karsia kuntien tehtäviä ja velvoitteita 1 miljardin euron verran. Tämä valmistelu on jäämässä pahasti kesken. On olemassa esitykset noin 350 miljoonan euron edestä. Tavoitteeseen pääsyyn liittyen ollaan pikavauhtia valmistellessa ns. menosääntöä sosiaali- ja terveydenhuollon menojen hillitsemiseksi.

Omilla päätöksillään, linjauksillaan ja valmistelullaan hallitus myöntää epäonnistumisensa tehtävien karsinnassa. Menosääntö on periaatteessa kannatettava asia. Lopullisen ratkaisun pitää olla perustuslainmukainen niin, että ihmisten tarvitsemat palvelut ovat saatavilla niissä tilanteissa, missä palveluja tarvitaan.

Kuntien talouden vakauttamiseksi on linjattu, että ikääntyvän väestön palveluja muutetaan laitospainotteisuudesta kotona tapahtuvaan arjessa suoriutumiseen. Periaate on kannatettava. Tämä ei kuitenkaan tapahdu ilman toimenpiteitä, esimerkiksi omaishoidon tukijärjestelmän samanaikaista kehittämistä.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2014

Juha Rehula /kesk
Terhi Peltokorpi /kesk
Anu Vehviläinen /kesk

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perustelut

Valtion talouden tilanne on perussuomalaisten mielestä erittäin huolestuttava. Tasapainottamistoimia on tehtävä. Hallituksen säästötoimet ja säästöihin ottama linja kurittaa kuitenkin kaikista pahiten pieni- ja keskituloisia, joilla on jo nyt suuria vaikeuksia selviytyä päivittäisestä toimeentulosta. STM:n hallinnonalalle kohdistetuista päätöksistä osa murentaa enemmän ostovoimaa kuin tuo julkiselle taloudelle säästöjä ja osa puolestaan tuo julkiselle taloudelle säästöjä, mutta heikentää vakavasti kansalaisten hyvinvointia sekä lisää polarisaatiota. Perussuomalaiset eivät voi hallituksen linjaa hyväksyä. Katsonne, että vallitsevassa taloudellisessa tilanteessa tärkeintä olisi huolehtia perusrakenteiden ja -asioiden saattamisesta kuntoon ja vahvistamisesta, jotta myös tulevaisuuden rakentamiselle kaikissa ikäryhmissä olisi hyvä ja vahva pohja.

Siksi esitämmekin seuraavaa:

Peruspalveluiden alasajon loputtava ja haja-asutusalueilla asuvien palvelunsaanti turvattava

Kuntien tehtävät ja palveluihin käytettävissä olevat rahat eivät ole tasapainossa. Valtiovalta aikoo taas vähentää kuntien saamaa rahoitusta, vaikka kunnat ovat jo nyt vaikeuksissa. Esimerkiksi kuntien rahoitusosuutta pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuesta aiotaan lisätä. On sanomattakin selvää, että valtiontaloudesta säästäminen kuntatalouden kustannuksella aiheuttaa kansalaisten palvelujen heikentämistä. Peruspalvelujen valtionosuuksien jatkuvan leikkaamisen sijaan kuntien resurssit on lisättävä, jotta kansalaiset saavat tarvitsemiaan julkisia palveluita. Lisäksi kuntien tehtävärakenteita tulisi perussuomalaisten mielestä ryhtyä vahvasti tarkastelemaan ja purkamaan.

Palveluiden saanti kaikkialla Suomessa, myös haja-asutusalueilla on turvattava. Hallitus on kuitenkin taas kerran korottamassa matkakorvausten omavastuuta. Kuten tiedämme, tämä säästötoimenpide osuu kipeimmin syrjäseudulla

asuviin ja iäkkäisiin, jotka käyttävät paljon kulkuspalveluita. Suuntana tuntuu olevan erilaisista korvauksista luopuminen ja samalla palveluiden keskittäminen. Perussuomalaiset edellyttävät, että lähipalvelut turvataan tasa-arvoisesti kaikille Suomessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain voimaansaattamista pidämme tärkeänä. Mikäli sen myötä lähipalveluja ei kyettäisi riittävän vahvasti tulevaisuudessa turvaamaan, katsomme, että lähipalvelulain valmisteluun ja toteuttamiseen olisi syytä ryhtyä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnista ei tule leikata

Hallitukselta uupuu edelleen pitkäjänteinen ja vastuullinen perhepolitiikka. Emme hyväksy lasten ja nuorten hyvinvoinnista leikkaamista. Perussuomalaiset ovat syvästi huolissaan siitä piittaamattomuudesta, jolla hallitus tekee päätöksiä lasten, nuorten ja perheiden kohdalla.

Lapsilisäleikkaus on vain yksi esimerkki siitä, kuinka hallituksella ei ole kokonaiskuvaa päätöksistään ja niiden vaikutuksista. Leikkauksen vaikutus pienituloisten ihmisten arkeen on merkittävä, vaikka kuinka sitä vähätellään. Pienellä, marginaalisella näennäissäästöllä ei Suomea pelasteta, mutta huomio saatiin pois hallituksen kyvyttömyydestä tehdä suuria rakenteellisia päätöksiä. Lapsilisäleikkausta kompensoiva veromalli ei auta perheitä arjessa selviämisesä, jossa euroja tarvitaan joka ikinen arkipäivä. Lisäksi malli ei hyödytä kaikista heikoimmassa asemassa olevia perheitä laisinkaan. Hallitus hakikin kylmästi kaikista heikoimmilla olevilta lapsiperheilä säästöjä, ja samalla rikottiin lapsilisäjärjestelmän periaatteet. Uuden järjestelmän suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito maksavat nekin, ja huomioitavaa on myös se, että kyseessä on vain määräaikainen muutos.

Lapsilisä on yksi tärkeimmistä lapsiperheiden tulonsiirroista, joka on tarkoitettu nimenomaan lapsen elämisen kustannuksiin. Lapsilisien reaaliarvon on eduskunnan sisäisen tieto-

palvelun toimesta arvioitu olevan vuonna 2015 ensimmäisen lapsen osalta lähes 30 % pienempi ja toisen lapsen osalta jo lähes 40 % pienempi vuoden 1994 tasoon verrattuna. Tällä hallituskaudella lapsilisien reaaliarvo on painettu alemmas kuin kahteenkymmeneen vuoteen. Lapsilisien reaaliarvon alentuminen ja nyt leikkaaminen koskettaa kipeimmin pienituloisia lapsiperheitä ja heikentää lasten mahdollisuuksia terveeseen ja hyvään elämään. Lapsiperheköyhyys on todellisuutta, johon tulisi kaikin keinoin puuttua. Perussuomalaiset eivät hyväksy lapsilisiin kohdentuvaa leikkausta.

Perussuomalaiset pitävät tärkeänä myös nostaa vahvasti lasten ja nuorten palveluihin. Kokonaisvaltainen lapsi-, nuoriso- ja perhepoliittinen ohjelma kuitenkin edelleen puuttuu, mikä näkyy heikkona panostuksena lasten ja nuorten hyvinvointiin. Yhteistyö yli sektori-rajojen ei toimi, ja monissa kunnissa lasten ja nuorten palvelut ovat vakavasti retuperällä. Eri-tyisen huolissaan perussuomalaiset ovat lasten ja nuorten mielenterveytyksen tilanteesta sekä syrjäytymisen lisääntymisestä ja sen myötä syntyvistä vakavista monimuotoisista ongelmista, jotka ovat paitsi yhteiskunnallisesti ja kansantaloudellisesti myös inhimillisesti tarkastellen todella huolestuttavia. Hallitus on varannut sosiaalihuoltolain uudistukseen ja siihen liittyvään lastensuojelulain muutokseen 16 miljoonaa euroa, mutta pelkästään äitiys- ja lastenneuvoloiden sekä kouluterveydenhuollon ja terveyskeskusten järjestämän opiskeluterveydenhuollon valtakunnallisten vähimmäistavoitteiden saavuttaminen edellyttäisi THL:n arvion mukaan ainakin 60 miljoonan euron lisärahoitusta. Panostukset lasten ja nuorten hyvinvointiin maksavat itsensä moninkertaisina takaisin. Silti hallitukselta ei löydy rohkeutta panostaa näihin palveluihin.

Laitoshoidon vähennettäessä on omaishoitoon ja kotipalveluihin panostettava enemmän

Laitoshoidon paikkoja vähennettäessä on todennäköistä, että kotona hoidetaan jatkossa entistä huonokuntoisempia ihmisiä. Näin ollen omaishoidon tukipalvelujen ja kotipalveluiden

merkitys tulee kasvamaan. THL:n kyselyn mukaan lähes 50 % yli 63-vuotiaista omaishoidon tukipalveluita tarvinneista arvioi, ettei ole saanut riittävästi tukea. Omaishoidossa tukea tarvitaan paitsi hoitamiseen liittyvissä asioissa myös hoitajan oman jaksamisen ylläpitämiseksi. Aina omaistaan hoitavalla ei ole edes energiaa tuen vaatimiseen, joten on tärkeää, että omaishoidon tukipalvelut tehdään mahdollisimman helposti saatavilla oleviksi. Omaishoitajat ja hoidettavat ovat tällä hetkellä eriarvoisessa asemassa asuinkunnasta riippuen, sillä omaishoidon tukea tarjotaan kunnissa vaihtelevasti. Omaishoidon hoitopalkkion siirtäminen Kelan vastuulle edistäisi oikeudenmukaisuutta ja toisi useammat omaistaan hoitavat tuen piiriin. Omaishoidon hoitopalkkioita on myös syytä korottaa. Myös kotipalveluihin on panostettava jatkossa enemmän. Kotona hoidettavien ihmisarvosta on huolehdittava, jotta heistä ei tule kapistuksia, joita säilytetään neljän seinän sisällä vailla mahdollisuutta inhimilliseen elämään. Myös muihin ikäihmisten palveluihin kohdennettavia resursseja on perussuomalaisten mielestä varauduttava korottamaan, mikäli syksyllä tapahtuva palvelujen seuranta osoittaa, että ikäihmisten palvelut ovat yhä puutteellisia.

Eläkeindeksien korotusten alentaminen leikkaa enemmän ostovoimaa kuin tuo säästöjä

Kansaneläke- ja työeläkeindeksien korottaminen vain 0,4:llä 1,1 prosentin sijaan heikentää monien kansalaisten ostovoimaa. Eläkkeiden lisäksi indeksikorotusten alentaminen heikentää myös monia muita näihin indekseihin sidottuja etuuksia, kuten työttömyysturvan peruspäivärahaa, työmarkkinatukea, vammaisetuuksia, opintorahaa sekä rintamalisää. Julkinen sektori säästää indeksikorotuksia heikentämällä noin 125 miljoonaa euroa, mutta kansalaisten ostovoima heikkenee arviolta 230 miljoonaa euroa. Kansalaisten ostovoima siis heikkenee enemmän kuin julkiselle taloudelle koituu säästöjä. Tämä säästötoimi ei helpota talouden elpymistä, vaan vie monien pienituloisten kukkaroista elintärkeitä euroja. Indeksikorotusten alentaminen on vastuutonta politiikkaa, jossa hallitus maksat-

taa virheet yhteiskunnan heikompiosaisten kustannuksella. Tämän päätöksen vastuuttomuutta kuvastaa myös se, että indeksikorotusten alentamista ei ole suunniteltu korvattavan myöhemminkään, vaan vaikutus on tarkoitettu pysyväksi. Eläkkeensaajien osalta hallitus aikoo keventää verotusta korottamalla kunnallisverotuksen eläketulovähennystä. Kaikkein pienituloisimmat eläkeläiset eivät tästä kuitenkaan juuri hyödy.

Kotihoidon tuen puolittaminen lisää päivähoitokustannuksia ja rajoittaa perheiden valinnanvapautta

Kotihoidon tuen puolittamista on perusteltu tarpeella lisätä naisten työllisyyttä ja kannustaa miehiä jäämään kotiin hoitamaan lasta. Tutkijat ovat kuitenkin arvioineet, että merkittävä osa yli kaksivuotiaan lapsen kanssa kotona olleista äideistä joutuu työttömiksi, eikä isien kotiin jäämistä ole pidetty kovinkaan todennäköisenä. Lisäksi perheiden mahdollisuuksiin hoitaa pienet lapset kotona vaikuttavat voimakkaasti taloudelliset mahdollisuudet. Vaikka hallituksen toive naisten työllisyydestä ja miesten kotiin jäämisestä toteutuisikin, ei kokonaistyöllisyysaste kuitenkaan nousisi. Lisäksi kotihoidon tuen puolittaminen vanhempien kesken rajoittaa perheiden vapautta valita omaan elämäntilanteeseensa parhaiten sopiva lastenhoitoratkaisu. Muutos lisää voimakkaasti tarvetta päivähoitopaikoille ja nostaa osaltaan työttömyyskuluja. Näitä kustannuksia hallitus pyrkii tasaamaan

rajoittamalla subjektiivista päivähoitoa ja leikkaamalla lapsilisiä. Perussuomalaiset vaativat kotihoidon tuen puolittamispäätöksen perumista ja haluavat antaa jatkossakin perheiden itse päättää, kuinka ne oman elämäntilanteensa mukaan lasten hoitamisen järjestävät.

Tutkimuslaitosten toiminnasta säästäminen kostautuu huonoina päätöksinä

STM:n hallinnonalalle kohdennetaan taas sektoritutkimussäästöjä. Huomautamme, että tutkimuslaitosten toiminnasta suuri osa on asiantuntijatoimintaa, viranomaistoimintaa ja rekistereiden sekä tietovarantojen ylläpitoa. Tutkimustoiminta puolestaan on välttämätöntä asiantuntija- ja viranomaistoiminnalle. Hallituksen päätöksentekoa sivusta katsellessa vaikuttaa siltä, että tutkimustietoa ei osata hyödyntää, eikä tätä taustaa vasten ole mikään ihme, että tutkimuslaitosten toiminnasta katsotaan vielä voitavan säästää. Tässä taloudellisessa tilanteessa tarkeinta on järkevien ja pitkänkäköisten päätösten tekeminen, ja ministeriöissä pitäisi aiempaa paremmin hyödyntää tutkimuslaitosten tietovarantoja. Tämä ei kuitenkaan onnistu sektoritutkimuksen toimintamahdollisuudet romuttamalla.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä esitetyn huomioon.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2014

Hanna Mäntylä /ps
Laila Koskela /ps
Ari Jalonen /ps

ERIÄVÄ MIELIPIDE 3

Perustelut

Pääministeri Kataisen johtaman kuuden puolueen hallituksen ohjelmassa "Avoin, oikeudenmukainen ja rohkea Suomi" vuodelta 2011 todettiin, että "eriarvoisuuden kasvu on vaara suomalaiselle yhteiskunnalle ja elämäntavalle. Hallitus toimii päättäväisesti hyvinvointiyhteiskunnan perusrakenteiden kehittämiseksi ja vahvistamiseksi. Köyhyyttä, eriarvoisuutta ja epätas-arvoa vähennetään. Perheiden hyvinvointia ja jokaisen yhteiskunnallista osallisuutta lisätään". Lisäksi ohjelman hyvinvointiosassa linjattiin, että "hallitus toimii voimakkaasti köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan".

Pääministeri Kataisen johtaman viiden puolueen hallituksen kevään 2014 kehysriihen päätökset sekä Stubbin hallituksen esitys vuoden 2015 valtion talousarvioksi merkitsevät selkeätä suunnanmuutosta näihin sosiaalipoliittisiin lähtökohtiin. Hallituksen talousarvio ensi vuodelle nimenomaan lisää köyhyyttä ja kansalaisten eriarvoisuutta.

Nyt hallituksen esitykset leikata lapsilisä 110 miljoonalla eurolla ja palauttaa leikkauksen vaikutus osalle perheistä verovähennyksillä sekä työttömyysturvan ja muiden sosiaalietuuksien indeksien leikkaus 91 miljoonalla eurolla heikentävät merkittävästi vähätuloisten ja erityisesti monilapsisten perheiden arjesta selviytymistä. Ratkaisu lisää erituloisten perheiden välisiä eroja ja vähätuloisten mahdollisuuksia tarjota lapsilleen turvallinen ja virikkeellinen ympäristö.

Kysymystä lapsilisien leikkauspäätöksen merkityksestä tulee arvioida osana hallituksen jo ennestään tekemiä ja nyt valtion talousarviossa lapsiperheisiin kohdistuvia menoja lisääviä ja tuloja vähentäviä päätöksiä. Hallituksen päättämistä leikkauksista huomattava osa kohdistuu lapsiin ja lapsiperheisiin. Tällaisia muita ratkaisuja ovat muun muassa joukkoliikenteen hintoihin ja oman auton käyttökuluihin vaikuttava polttoaineveron korotus, päätökset työmatka-

kuluvähennyksen leikkaamisesta ja asumiskustannusten nousuun vaikuttavat päätökset muun muassa tuloveroa kiristävän asuntolainavähennyksen pienentämisen sekä kiinteistöveron korotuksen kautta.

Lisäksi hallituksen linjaus kuntien valtionosuuksien leikkaamiseksi tulee kasvatamaan kuntasektorin säästöpainetta, millä on laajasti kielteisiä vaikutuksia sosiaali- ja terveyspalveluiden tuotantoon koko maassa, mutta eniten vaikutukset kohdistuvat taloudellisissa vaikeuksissa oleviin Itä- ja Pohjois-Suomen kuntiin.

Sosiaali- ja terveysalan ennaltaehkäisevän toiminnan kehittämiseen ja tutkimukseen kohdistuvat leikkaukset vaarantavat alan kehitystä sekä pitkän tähtäimen taloudellisia säästöjä.

Valtion talouskehys vuodelle 2016 romuttaa kevään 2011 hallitusohjelmalinjauksen, jonka mukaan lääkekorvausjärjestelmä uudistetaan niin, että paljon sairastavien ja pienituloisten asema paranee ja satunnaissairaiden vastaavasti hieman heikkenee. 26 miljoonan euron lisäleikkaus jo valmiiksi tingittyyn järjestelmä uudistukseen on täysin kestänyt. Jotta aidosti oikeudenmukaisia rakenteellisia säästöjä voitaisiin lääkekorvausjärjestelmästä saavuttaa, pitäisi välittömästi alkaa panostaa lääkkeiden tarkoituksenmukaisempaan käyttöön ja halvempiin, mutta yhtä tehokkaisiin rinnakkaisvalmisteisiin.

Hallituksen yleinen talouspoliittinen linja ja lähes kolmen miljardin euron sopeutukset vaikuttavat suhdannetaantumassa, jossa yksityisen sektorin kasvu on olematonta ja jossa yritysten sekä kotitalouksien luottamus talouteen on alamaissa, mikä on erittäin tuhoisaa sosiaaliselle kehitykselle. Nämä sopeutukset johtavat talouskasvun merkittävään hidastumiseen ja työttömyyden kasvun voimistumiseen, minkä seurauksena kansalaisten eriarvoisuus entisestään lisääntyy.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä esitetyn huomioon.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2014

Erkki Virtanen /vas